

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	3
OBNOVENÍ SRBSKO-KOSOVSÝCH JEDNÁNÍ	3
BOSNA A HERCEGOVINA	3
TURECKO: JEDNÁNÍ O MÍRU S PKK	4
AFET: PROJEDNÁVÁNÍ POKROKU ZEMÍ ZÁPADNÍHO BALKÁNU	5
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	7
PALESTINA	7
JIŽNÍ SÚDÁN: DOHODA O PŘECHODNÉ VLÁDĚ	8
EP A FAC K SITUACI V JEMENU	8
EU K ISLÁMSKÉMU RADIKALISMU	10
PROTITERORISTICKÁ STRATEGIE EU	11
SJEDNÁNÍ MÍROVÉ DOHODY NA UKRAJINĚ	12
VENEZUELA: ZATÝKÁNÍ OPOZIČNÍCH PŘEDSTAVITELŮ	14
ESVČ K SEŠTAVENÍ VLÁDY V MOLDAVSKU	15
<i>DOKUMENTY SZBP EU</i>	17

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

OBNOVENÍ SRBSKO-KOSOVSKÝCH JEDNÁNÍ

Pozadí

Problematické vztahy mezi Srbskem a Kosovem ovlivňují vývoj v celé oblasti jihozápadního Balkánu. Normalizace těchto vztahů je zvláště žádanou podmínkou EU k úspěšnému uzavření předvstupních rozhovorů s oběma zeměmi¹.

Na nejvyšší úrovni neproběhla jednání mezi oběma zeměmi od loňského března². Kosovský prezident Hashim Thaci v prosinci loňského roku uvedl, že asistence EU je nutná pro obnovení srbsko-kosovských rozhovorů³.

Aktuálně

Na pracovním jednání s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicou Mogheriniovou se 10. února sešli srbský premiér Alexandr Vučić a kosovský premiér Isa Mustafa⁴. Jednalo se o první setkání premiérů po loňských parlamentních volbách v obou státech⁵. Předmětem jednání obou premiérů byla dohoda o soudnictví a spravedlnosti v Kosovu, která zjednoduší společné vztahy. Premiéři se též shodli na nutnosti pokračovat v pravidelných setkáních za účelem normalizace vztahů. Jedním ze současných regionálních problémů je nelegální migrace z Kosova. Setkávání pracovních skupin bude obnoveno.

BOSNA A HERCEGOVINA

Pozadí

Přibližování Bosny a Hercegoviny k EU loni stagnovalo. Ačkoli občané vyjádřili svou vůli usilovat o členství v EU⁶, nejsou političtí reprezentanti jednotlivých konstitutivních národů (Bosňáci, Srbové a Chorvati) schopni shodnout se na nutných reformách, kterými EU podmiňuje členství země. Nové prezídium země (kolektivní hlava státu) předložilo na podzim loňského roku návrh reformy. Tento plán ale vyvolal vášnivé reakce především ze strany Republiky srbské, která klade značný důraz na autonomii jednotlivých entit.⁷

Aktuálně

V polovině února se povedlo získat souhlas všech poslanců Republiky srbské s „evropskou“, deklarací. Stalo se tak po silném mezinárodním tlaku (zejména návštěva britského a německého ministra zahraničí v lednu letošního roku).⁸

¹ Přehled SZBP květen 2014, [ZDE](#).

² Pracovní skupiny se scházely i po tomto datu. Viz Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

³ WSJ.com: Kosovo's Thaci: EU's Mogherini Needed for Serbia Talks to Succeed, 18. 12. 2014, [ZDE](#).

⁴ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following the resumption of the EU-facilitated dialogue between Belgrade and Pristina, 10. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵ WSJ.com: Serbia and Kosovo Resume Talks After 10-Month Gap, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

K srbským volbám viz Vybraná témata 7/2014 – Volby v Srbsku v roce 2014, [ZDE](#). Ke kosovským volbám viz Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#), a Přehled SZBP prosinec 2014, [ZDE](#).

⁶ Přehled SZBP duben 2014, [ZDE](#).

⁷ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

⁸ Balkaninsight.com: Bosnian Serb Deputies All Back EU Declaration, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

S blížícím se příjezdem vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federici Mogheriniové v druhé polovině února došlo ke dvěma významným událostem. Zprvce poslanci obou komor Parlamentního shromáždění (Poslanecká sněmovna a Sněmovna lidu) přijali usnesení, v němž uvedli, že země je připravena podstoupit ekonomické a politické reformy s cílem vstupu do EU. S tímto usnesením souvisí také schválení reformního plánu na státní úrovni. Člen prezidia federace Dragan Čović uvedl, že země bude usilovat o získání kandidátského statusu v roce 2017.⁹ Zadruhé politické strany dosáhly dohody o vytvoření vlády na státní úrovni. Vláda se bude skládat z 9 ministrů a 9 zástupců ministrů. Ministerským předsedou bude Denis Zvidzdić ze Strany demokratické akce (*Stranka demokratske akcije*, SDA).¹⁰ Na úrovni Federace Bosny a Hercegoviny se ale stále nepovedlo sestavit vládní koalici, protože se strany nebyly schopny dohodnout na rozdělení ministerských křesel mezi jednotlivé konstitutivní národy.¹¹

V druhé polovině února navštívila zemi vysoká představitelka Mogheriniová. Smyslem této návštěvy bylo setkání s nejvyššími představiteli země a diskuze o jejím dalším směřování.¹² Vysoká představitelka též diskutovala se zástupci médií a občanské společnosti.¹³ Během návštěvy společného zasedání obou komor Parlamentního shromáždění Mogheriniová vyjádřila potěšení z pokračujícího reformního úsilí vlády a zájmu volených zástupců. Od své předchozí prosincové návštěvy zaznamenala zvýšené úsilí všech zainteresovaných představitelů. Politická reprezentace nesmí opakovat minulé chyby a zavést zemi do slepé uličky. Mogheriniová zmínila, že pro úspěšné zakončení přístupových jednání je třeba, aby politická reprezentace v zemi zajistila svobodu, demokracii a rovnost, právní stát a respekt k lidským právům a právům menšin. Mogheriniová označila akutní výzvy země: až 60% nezaměstnanost mladých, budování funkčního tržního hospodářství a posílení právního státu a administrativní kapacity jednotlivých institucí na všech úrovních. Podle Mogheriniové je dále nutné vytvořit mechanismus projednávání evropských záležitostí. Vedle společného cíle zlepšení situace musejí všechny strany zajistit také efektivní implementaci dohodnutých opatření.¹⁴

Pokrok v jednání se zemí bude Mogheriniová projednávat s ministry zahraničí jednotlivých členských států na březnovém jednání Rady EU pro zahraniční věci (FAC).¹⁵ Mezinárodní společenství i nadále varuje před zhoršováním politické, ekonomické a společenské situace v zemi.¹⁶

TURECKO: JEDNÁNÍ O MÍRU S PKK

Pozadí

Strana kurdských pracujících (*Partiya Karkeren Kurdistan*, PKK) dlouhodobě usiluje o vytvoření samostatného Kurdistanu v oblasti severního Iráku a jihovýchodního Turecka. PKK je Tureckem, EU a Spojenými státy označována za teroristickou organizaci. Od roku 2013 se PKK zřekla použití násilí a zahájila klid zbraní. Od konce 90. let 20. století jsou turecko-kurdské vztahy řešeny na

⁹ Balkaninsight.com: Bosnian Lawmakers Unblock Path Towards EU, 23. 2. 2015, [ZDE](#).

¹⁰ Balkaninsight.com: Bosnia Finally Agrees New State Government, 23. 2. 2015, [ZDE](#).

¹¹ Balkaninsight.com: Talks on New Govt for Bosnia Federation Fail, 26. 2. 2015, [ZDE](#).

¹² ESVČ: HR/VP Mogherini to visit Bosnia and Herzegovina; progress being made on country's EU path, 18. 2. 2015, [ZDE](#).

¹³ ESVČ: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the end of her visit to Bosnia and Herzegovina, 23. 2. 2015, [ZDE](#).

¹⁴ ESVČ: Address by High Representative-Vice-President Federica Mogherini to the joint session of the House of Representatives and House of Peoples of Bosnia and Herzegovina, 23. 2. 2015, [ZDE](#).

¹⁵ ESVČ: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the end of her visit to Bosnia and Herzegovina, 23. 2. 2015, [ZDE](#).

¹⁶ Balkaninsight.com: Oxford Report Demands New Approach to Bosnia, 5. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

nejvyšší úrovni. Kromě otázek ekonomické a bezpečnostní povahy se začínají projednávat také otázky jazykové a identitární.

V červenci loňského roku předložila vláda tehdejšího premiéra Erdogana do parlamentu zákon o ukončení násilných akcí a posílení sociální integrace Kurdů.¹⁷

Aktuálně

Předseda PKK Abdullah Ocalan vyzval, aby stoupenci PKK složili zbraně a ukončili tři dekády trvající násilný konflikt. Podle něj je nutné, aby se PKK účastnila standardní politické soutěže v zemi. Ocalan k tomu vyzval po nedávném setkání oficiálních tureckých představitelů s představiteli tureckých Kurdů. Ukončení vojenské kampaně se dá očekávat v druhé polovině března, kdy se bude oslavovat dvouleté výročí klidu zbraní.¹⁸

Ocalanovu výzvu je nutné chápat v širších regionálních souvislostech. Stabilizace vztahů Kurdů s Tureckem může vést k daleko účinnější odpovědi na hrozbu džihádistických islamistů z tzv. Islámského státu.

ESVČ tento krok přivítala a vyjádřila podporu budoucím politickým rozhovorům.¹⁹

AFET: PROJEDNÁVÁNÍ POKROKU ZEMÍ ZÁPADNÍHO BALKÁNU

Pozadí

Výbor pro zahraniční věci Evropského parlamentu (AFET) se dlouhodobě zabývá projednáváním politiky rozšiřování EU.²⁰ Mezinárodní nevládní instituce upozorňují na fakt, že země západního Balkánu se postupně vzdalují EU. Je to způsobeno poklesem pozornosti EU vůči těmto zemím, vzrůstem etnického napětí a ztrátou atraktivity EU v očích občanů těchto států.²¹

Aktuálně

Na schůzi Výboru pro zahraniční věci 24. února se jeho členové zabývali reformním pokrokem Srbska, Kosova, Černé Hory a Makedonie.²² Europoslanci uvítali obnovení rozhovorů mezi Srbskem a Kosovem. Zdůraznili ale také, že i nadále ve všech zemích přetrvávají výrazné nedostatky v oblasti právního státu, boje proti korupci a diskriminaci, v rychlosti provádění strukturálních reforem a existuje zde silná polarizace společnosti.

Srbsko je podle europoslanců zemí, která zaujala konstruktivní přístup k evropské integraci. Europoslanci ocenili aktivity vlády. Zároveň ale uvedli, že Srbsko stále ještě nezajistilo soulad své zahraniční a bezpečnostní politiky s EU a nepodpořilo sankce vůči Rusku kvůli dění na Ukrajině. V **Kosovu** se podařilo obnovit reformní činnost, která ustrnula po loňských parlamentních volbách. Europoslanci vyzvali k urychlenému uzavření a podpisu Stabilizační a asociační dohody s Kosovem. **Černá Hora** představuje nejaktivnější kandidátskou zemi v regionu. V červnu loňského roku byla otevřena přístupová jednání v kapitolách volného pohybu kapitálu, finanční kontroly a společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Europoslanci přivítali soulad černohorské zahraniční politiky se SZBP EU. V případě **Makedonie** europoslanci vyzvali Radu, aby zahájila přístupová jednání, jinak hrozí ztráta důvěryhodnosti EU v zemi.²³ Vysoká představitelka Mogheriniová by

¹⁷ Přehled SZBP červenec 2014, [ZDE](#).

¹⁸ WSJ.com: Kurdish Rebel Leader Calls for End to Armed Fight in Turkey, 28. 2. 2015, [ZDE](#).

¹⁹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the announcement of Abdullah Öcalan's call to the PKK to hold an extraordinary congress to decide to lay down arms, 28. 2. 2015, [ZDE](#).

²⁰ Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

²¹ Přehled SZBP listopad 2014, [ZDE](#).

²² Evropský parlament: MEPs assess reform efforts of Serbia, Kosovo, Montenegro and FYROM in 2014, 24. 2. 2015, [ZDE](#).

²³ K problematice Makedonie viz Přehled SZBP květen 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

měla představit plán, jak překonat současné zablokované vyjednávání s Makedonií. Vládní koalice a opozice musí zajistit politickou spolupráci pro urychlení projednávání a implementaci evropské agendy.

Situací ve zmíněných zemích se bude na březnovém zasedání zabývat plénum Evropského parlamentu.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

PALESTINA

Popis problematiky

Mírové rozhovory, které byly obnoveny v roce 2013, loni opustil Izrael kvůli tomu, že se jich účastnil radikální Hamás. Cílem mírových rozhovorů bylo dosažení dohody mezi Izraelem a Palestinskou samosprávou o vzniku samostatného Palestinského státu (naplnění rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 242 z 22. listopadu 1967²⁴). Tzv. dvoustátní uspořádání má podle mezinárodního společenství zajistit mír na Blízkém východě.

Palestina patří mezi státy zapojené do Evropské politiky sousedství v tzv. jižním partnerství.

Jednání v institucích EU

Vysoká představitelka EU Federica Mogheriniová jednala 8. února na Mnichovské bezpečnostní konferenci v rámci tzv. blízkovýchodního kvartetu s ministry zahraničí Ruska Sergejem Lavrovem, Spojených států Johnem Kerrym a zástupcem OSN Janem Eliassonem²⁵. Kvartet se opět shodl na nutnosti dosáhnout dvoustátního uspořádání mírovou cestou. Mezinárodní společenství má zaručit existenci a fungování samostatného Palestinského státu a vedle toho bezpečnost Státu Izrael. Proto by měly být obnoveny mírové rozhovory. Kvartet přivítal činnost Arabské mírové iniciativy, která doplňuje mezinárodní úsilí. Rekonstrukce pásma Gazy po poslední izraelské vojenské operaci podle kvartetu neprobíhá dostatečně rychle a mezinárodní společenství by mělo zvýšit toto tempo.

EU poskytla prostřednictvím Evropské politiky sousedství finanční podporu ve výši 212 milionů eur Palestinské samosprávě (130 milionů eur) a Úřadu OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (UNRWA) (82 milionů eur). Finanční prostředky jsou určeny na vzdělávání, zdravotní péči a sociální služby²⁶.

Dne 11. února navštívili vysoká představitelka Federica Mogheriniová a předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker Palestinu. Sešli se s prezidentem Palestinské samosprávy Mahmúdem Abbasem. Mogheriniová prohlásila, že EU je připravena hrát aktivnější roli v jednání blízkovýchodního kvartetu a podílet se na obnovení mírových rozhovorů²⁷.

Situaci kolem financování UNRWA se zabýval také Evropský parlament na svém plenárním zasedání 12. února²⁸. Předmětem debaty byla především podfinancovanost úřadu. EU prostřednictvím komisaře pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn vyzvala dárcy z mezinárodního společenství, kteří se účastnili dárcovské konference v Káhiře v září loňského roku, aby se na rekonstrukci Palestiny aktivněji podíleli. Kritické hlasy poukázovaly především na podíl Izraele na neuspokojivé situaci v pásmu Gazy, především pak na izraelskou blokádu.

K Palestině viz také sekci Dokumenty SZBP.

²⁴ UN.org: Resolution 242 (1967), 22. 11. 1967, [ZDE](#).

²⁵ ESVČ: Quartet Principals' Statement, 8. 2. 2015, [ZDE](#).

²⁶ Evropská komise: EU releases €212 million to support the Palestinian people, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

²⁷ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following her meeting with President Mahmoud Abbas, 11. 2. 2015, [ZDE](#).

²⁸ Evropský parlament: Shortage of funding for the UNRWA (Debate), 10. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

JIŽNÍ SÚDÁN: DOHODA O PŘECHODNÉ VLÁDĚ

Popis problematiky

Konflikt mezi vládními a povstaleckými jednotkami učinil z Jižního Súdánu nejohroženější stát současného světa (podle nevládního think-tanku Fund for Peace)²⁹.

Na začátku února došlo k sjednání dohody mezi prezidentem Jižního Súdánu Salvem Kiirem a bývalým viceprezidentem Riekem Macharem o přechodné vládě národní jednoty. V dohodě jsou obsaženy pravomoci přechodné vlády a vznik přechodných soudních institucí a dohledových orgánů. Konečnou podobu mírové smlouvy obě strany podepíší nejpozději 5. března³⁰.

Týden po sepsání této dohody ale ve dvou oblastech země propukly další násilnosti³¹.

Jednání v institucích EU

Evropská služba vnější činnosti (ESVČ) přivítala jednání mezi oběma stranami, která proběhla 2. února³². ESVČ ale uvedla, že by obě strany měly víc usilovat o dosažení dohody, která bude mít dlouhodobější trvání a nebude uspokojovat pouze jejich krátkodobé cíle. ESVČ považuje za zásadní, aby k přijetí mírové dohody v konečné podobě došlo nejpozději 5. března. V případě, že bude porušováno dohodnuté příměří, mezinárodní společenství by mělo přistoupit k zavedení odpovídajících sankcí.

EP A FAC K SITUACI V JEMENU

Popis problematiky

Arabské jaro a s tím spojené demokratizační tendence v zemi zkrachovaly. Odstoupení předchozího prezidenta Aliho Abdullaha Saleha zemi uvrhlo do období sektářského násilí. Sever země ovládalo šíitské islamistické hnutí Houthi podporované Íránem, které svádělo občasně boje s vládními jednotkami od roku 2004.

V loňském roce zemi zachvátily celospolečenské protesty proti korupci a celkovému vzrůstu cenové hladiny. Těto nespokojenosti s vládou využilo hnutí Houthi k územní i sociální expanzi³³. Vedle aktivit hnutí Houthi země čelí také náporu sunnitských islamistů z organizace al-Kajda. Část společnosti na jihu země na současnou situaci odpovídá snahou o odtržení od zbytku území (vznik tzv. Jižní Arábie).

V únoru došlo k dalším událostem směřujícím k rozdělení země. Stalo se tak poté, co povstalci z hnutí Houthi požadovali vytvoření nové vlády³⁴. Svůj tlak stupňovali a obsadili hlavní město San'a. Na to reagovali prezident Abd Rabu Mansoura Hadí a vláda premiéra Khaleda Bahaha rezignací³⁵. Povstalci ovšem nedodrželi dohodu a z hlavního města se nestáhli. Naopak vyhnali z něj další představitele vládních i opozičních politických sil³⁶. Ústavní deklaraci převzalo Houthi

²⁹ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

³⁰ IGAD.int: South Sudan Parties Sign Areas of Agreement on the Establishment of the Transitional Government of National Unity (TGoNU), 2. 2. 2015, [ZDE](#).

³¹ Reuters.com: Fighting erupts in two South Sudan states days after latest truce, 10. 2. 2015, [ZDE](#).

³² ESVČ: Statement of the spokesperson on the lack of progress in South Sudan peace process, 4. 2. 2015, [ZDE](#).

³³ Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

³⁴ Middleeasteye.net: Clashes erupt in Yemen as Houthi deadline passes, 4. 2. 2015, [ZDE](#).

³⁵ TheGuardian.com: Yemen government resigns as prime minister warns of 'abyss ... with no law', 22. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁶ Middleeasteye.net: UN calls for Yemeni president to be restored after Houthi takeover, 8. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

vládu³⁷. Prezidenta Hadího a premiéra Bahaha internovali. Vojenské jednotky, loajální bývalé vládě, nato obsadily vládní budovy v bývalém hlavním městě Aden na jihu země³⁸.

Organizace spojených národů (OSN) zprostředkovává mírové rozhovory mezi prezidentem Hadím a islamisty z Houthi³⁹. Po zhoršení situace vydala Rada bezpečnosti OSN prohlášení, v němž odsuzuje situaci v zemi, vyzývá šíitské povstalce z hnutí Houthi, aby opustili hlavní město a zahájili politický dialog s legitimní vládou⁴⁰. Rada pro spolupráci arabských států v Zálivu (*Gulf Cooperation Council, GCC*) v polovině února pohrozila, že pokud se situace výrazně nezlepší a nepodaří se nalézt dohodu mezi prezidentem Hadím a islamistickými povstalci, členské státy GCC jsou připraveny podniknout nezbytné kroky pro zajištění stability a bezpečnosti v zemi, potažmo regionu⁴¹.

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci (*Foreign Affairs Council, FAC*) se věnovala situaci v Jemenu na svém zasedání dne 9. února⁴². Převzetí moci hnutím Houthi a jeho ústavní deklaraci považuje Rada za nelegitimní a vyzývá k návratu k politickému jednání. Pouze tak lze zajistit prosperující a stabilní zemi, potažmo celý region. Politický dialog by měl probíhat v souladu s mírovou iniciativou, kterou představila GCC. Konference národního dialogu, která vznikla již v listopadu 2011 a kterou na podzim 2014 podporovala OSN, má i nadále plnit úlohu platformy pro mírová jednání v zemi. Rada dále poukázala na vzrůstající aktivity islamistické teroristické organizace al-Kajda na Arabském poloostrově (*Al Qaida in the Arabian Peninsula, AQAP*).

Situace v Jemenu se stala také předmětem jednání pléna Evropského parlamentu (EP) 11. února⁴³. Lotyšské předsednictví Radě zastupovala Zanda Kalnina-Lukaševicová, státní tajemnice pro evropské záležitosti Lotyšska. Zdůraznila strategickou polohu Jemenu v Adenském zálivu a její důležitost pro obchodní zájmy EU. Podpora EU směřuje jednak k legitimní vládě prezidenta Hadího a premiéra Bahaha, jednak k regionálním hráčům, kteří se situaci snaží řešit (GCC). Vedle bezpečnostní a politické situace je dalším problémem země také ekonomická situace. V roce 2014 poskytla EU 124 milionů eur na řešení humanitární situace. V debatě na plénu zaznělo, že zhroucení Jemenu je porážka euro-atlantického přístupu v oblasti. Protiteroristické operace Spojených států v zemi (použití bezpilotních letadel) mají svůj podíl na radikalizaci určitých skupin obyvatelstva a zhoršení bezpečnostní situace v zemi (Richard Howitt, skupina Pokrokového spolenectví socialistů a demokratů, S&D). EU by se měla více zapojit do diplomatického řešení situace (Afzal Khan, S&D, Alyn Smith, skupina Zelení – Evropská svobodná aliance, Verts/ALE). Evropská komise a Rada byly vyzvány, aby přednesly plán konkrétních opatření, která EU vyvine, aby donutila hnutí Houthi ustoupit, předat moc zpět legitimní vládě a propustit prezidenta Hadího a zajistila stabilitu země (Jeppe Kofod, S&D).

³⁷ Middleeasteye.net: Crisis talks begin in Yemen but walkouts mar process, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

³⁸ Middleeasteye.net: GCC threatens intervention in Yemen if resolution not reached with Houthis, 16. 2. 2015, [ZDE](#).

³⁹ Middleeasteye.net: Crisis talks begin in Yemen but walkouts mar process, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴⁰ UN.org: Yemen: Security Council demands Houthi militias withdraw from capital, join political talks, 15. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴¹ Middleeasteye.net: GCC threatens intervention in Yemen if resolution not reached with Houthis, 16. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴² Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 3367th Council meeting, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴³ Evropský parlament: Situation in Yemen (debate), 11. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EU K ISLÁMSKÉMU RADIKALISMU

Popis problematiky

Vzestup islámského radikalismu je tématem, jež dlouhodobě sleduje EU i její členské státy. Vedle vzrůstajících aktivit islámský radikálů v oblasti Sýrie a Iráku (tzv. Islámský stát) se EU věnuje také situaci v Jemenu (al-Kajda a hnutí Houthi), Nigérii (Boko Haram) a Libyi (rozpad státu a boj sekularizovaných vládních jednotek s islamisty ovládajícími hlavní město Tripolis)⁴⁴.

Jednání v institucích EU

Evropská komise společně s vysokou představitelkou Mogheriniovou představila 6. února **komplexní strategii EU pro Sýrii a Irák**⁴⁵. Jedním z nejvýznamnějších důvodů, proč by měla EU být v konfliktu i nadále aktivní, je obava, že by se konflikt mohl rozšířit do dalších zemí regionu (především Jordánsko a Libanon; Turecko čelí humanitární výzvě). EU stanovila prioritní činnosti, které mají napomoci řešení současné situace: 1) podpora koalice proti-islamistických sil, 2) opatření proti zahraničním bojovníkům z EU, 3) podpora pohraniční stráže sousedních zemí, 4) podpora vnitřní bezpečnosti států EU, zejména kontroly a monitoringu zahraničních bojovníků, 5) omezování propagace a komunikace Islámského státu. Na úrovni mezinárodního společenství by se EU měla snažit podporovat plnění sankcí v souvislosti s financováním teroristických organizací a činností. Součástí strategie je také postkonfliktní rekonstrukce všech zmíněných oblastí (Sýrie, Irák). V otázce vnitřní bezpečnosti se EU věnuje nutnosti zajistit vyšší integraci muslimského obyvatelstva do společnosti jednotlivých členských států a zmírnit radikalizaci této skupiny. Humanitární činnost EU v regionu vyplývá z nutnosti posilovat okolní státy a omezit radikalizaci nastupující generace, která je v současnosti v uprchlických táborech.

Rada EU pro zahraniční věci se na svém zasedání 9. února věnovala situaci v **Libyi**⁴⁶. Konflikt v zemi nemá vojenské řešení a je třeba politického dialogu. Rozhovory mezi znesvářenými stranami mají i nadále probíhat za přispění OSN, Ligy arabských států a Africké unie. Nezávislost centrální banky a Národní ropné společnosti má být zaručena. Rada se také dotkla situace v oblasti Guinejského zálivu a středozápadní Afriky (Boko Haram, Nigérie). Organizace Boko Haram porušuje lidská práva. Rada oceňuje činnost regionálních organizací (Africká unie) za účelem zmírnění působení organizace Boko Haram. EU je schopná poskytnout **Nigérii** nutnou asistenci, nigerijská vláda, která vzejde z nadcházejících voleb⁴⁷, by ale měla dostatečně odpovědět na humanitární výzvy spojené se vzestupem Boko Haram. Rada oceňuje sjednání dohody z Abudži, podle které se političtí oponenti před volbami a po nich vyvarují násilí. Rada je dále znepokojena pokračujícím násilím v **Mali**⁴⁸, pouze politický dialog obou stran může situace vyřešit. Pomoc mezinárodního společenství a přítomnost mezinárodních misí (MINUSMA, EUTM Mali, EUCAP Sahel Mali) mají k politickému dialogu přispět. Bezpečnost a stabilita v Mali ovlivňuje bezpečnost širšího regionu celého Sahelu. Vývoj ve **Středoafričské republice** se nese ve znamení pokračujících mírových rozhovorů, které ovšem čas od času naruší násilností⁴⁹. Činnost EU a mezinárodního společenství nesmí polevit, vyvrcholením mírových jednání mají být letošní parlamentní a prezidentské volby.

⁴⁴ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

⁴⁵ Evropská komise: Joint Communication to the European Parliament and the Council: Elements for an EU regional strategy for Syria and Iraq as well as the Da'esh threat, 6. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴⁶ Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 3367th Council meeting, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

⁴⁷ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

⁴⁸ Přehled SZBP duben 2014, [ZDE](#).

⁴⁹ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Na plenárním zasedání EP se 11. února europoslanci věnovali situaci v **Sýrii a Iráku**⁵⁰. Na zasedání vystoupil komisař pro humanitární pomoc a civilní ochranu Christos Stylianides. Zdůraznil, že občanská válka v Sýrii a následný vzestup islámského radikalismu v oblasti severovýchodní Sýrie a severozápadního Iráku způsobil vyhnání již 3,6 milionů lidí. Tito uprchlíci jsou v okolních státech. Z hlediska humanitární pomoci by se EU měla zaměřit na pomoc těmto státům, aby nápor uprchlíků zvládaly. Evropská komise přislíbila finanční pomoc ve výši 1 miliardy eur v letošním a příštím roce. Podle britského europoslance Charlese Tannocka (skupina Evropských reformistů a konzervativců, ECR) by EU měla přijmout účinnou strategii proti bojovníkům teroristických organizací, kteří se rekrutovali ze zemí EU. James Carver (skupina Evropa svobody a přímé demokracie, EFD) uvedl, že kromě humanitární pomoci by EU měla vyvíjet politický tlak na regionální mocnosti (Saúdská Arábie, Katar), aby se více zapojily do řešení nastalé situace. Zástupci ze skupiny Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice (GUE/NGL) zdůraznili, že Islámský stát je výsledkem západního intervencionismu v oblasti. Jan Zahradil (ECR) uvedl nutnost snížit vliv Íránů, který podporuje šíitské organizace v regionu (Jemen a hnutí Houthi, Irák).

Přijaté usnesení⁵¹ zdůrazňuje nezcizitelnost a všeobecnost lidských práv, stejně jako etnickou a náboženskou různorodost oblasti Blízkého východu. Předpokladem pro potlačení Islámského státu je stabilizace Sýrie a inkluzivní politika nové irácké vlády⁵² a humanitární program. Všechny státy by měly zajistit plnění rezoluce OSN, která zakazuje přímé i nepřímé financování Islámského státu a obchodování s kradenou ropou. Usnesení též vítá novou regionální strategii EU a s ní spojené poskytnutí finančních prostředků přímo zemím v regionu. Porážka teroristických organizací v oblasti Blízkého východu a severní Afriky je předpokladem pro snížení teroristické hrozby ve členských státech EU.

PROTITERORISTICKÁ STRATEGIE EU

Boj proti terorismu je jednou z klíčových výzev současného světa. Protiteroristická strategie byla přijata jako závěry Rady 9. února⁵³.

Teroristické hrozbě se dá čelit pouze mezinárodní spoluprací. Zodpovědnost za boj proti teroristické hrozbě nesou jednotlivé státy, je ale třeba koordinovaného postupu. EU se proto chce zaměřit na informační a koordinační činnost mezi členskými státy a těmi státy, které leží v nejméně zasažených oblastech. Koordinační činnost se týká také komunikace mezi jednotlivými unijními agenturami. Boj proti terorismu má být v plné míře začleněn do zahraniční politiky EU.

Konkrétní kroky boje proti terorismu spočívají v následujících bodech:

1. Posílení partnerství s klíčovými zeměmi. Boj proti terorismu má být začleněn do politického dialogu EU s třetími zeměmi. Tento dialog má respektovat dosavadní rezoluce Rady bezpečnosti OSN. S nejméně významnými státy v oblasti Blízkého východu a severní Afriky mají vzniknout akční plány se zaměřením na odrazení zahraničních teroristických bojovníků. EU se má podílet na posilování protiteroristických kapacit ve zmíněných zemích.
2. Podpora budování kapacit. Vnitřní agentury EU (Europol, Eurojust, Frontex, Evropská policejní akademie) se mají podílet na budování protiteroristické kapacity v jednotlivých

⁵⁰ Evropský parlament: Humanitarian crisis in Iraq and Syria, in particular in the IS context (debate), 11. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵¹ Evropský parlament: European Parliament resolution of 12 February 2015 on the humanitarian crisis in Iraq and Syria, in particular in the IS context (2015/2559(RSP)), 12. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵² Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

⁵³ Rada EU: Závěry Rady o boji proti terorismu, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

O strategii diskutovali také zástupci jednotlivých členských států na zasedání Evropské rady 12. února.

Evropská rada: Statement by the members of the European Council on the fight against terrorism, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zainteresovaných státech. EU se má podílet na budování rámce, v němž bude probíhat výměna informací mezi jednotlivými státy. EU vyhoví žádosti Iráku o poskytnutí pomoci v oblasti boje proti terorismu. S tím souvisí zahájení projektů k provádění rezoluce OSN o zahraničních bojovnících.

3. Boj proti radikalizaci a násilnému extremismu. EU podporuje mezinárodní iniciativy v oblasti boje proti radikalizaci a terorismu. Dále se má zapojit do projektů zlepšení komunikační a informační strategie zaměřené na arabský svět. V této oblasti má vzniknout argumentace zpochybňující propagandu teroristů. Naopak podpora základních lidských práv je důležitá. Interkulturní výměna informací a dialog vedoucí k pochopení kořenů a šíření radikalismu a terorismu je obecně podporován. Tyto aktivity jsou zaměřeny na mládež a její vzdělávání. Zvláštní pozornosti se dostalo internetu jako komunikačnímu prostředku teroristických organizací.
4. Podpora mezinárodní spolupráce v oblasti omezení financování teroristických organizací. Do této kategorie spadá také vnitrouijní komunikace a zavádění jmenné evidence cestujících (PNR) a její výměna s dalšími státy. EU spolupracuje s dalšími státy při boji proti nedovolenému hromadění ručních palných zbraní.
5. Řešení základních příčin a probíhajících krizí. EU prosazuje komplexní přístup k řešení krizí – diplomatické řešení, socio-ekonomická pomoc, předcházení konfliktů a posilování míru.

SJEDNÁNÍ MÍROVÉ DOHODY NA UKRAJINĚ

Popis problematiky

Na obnovené boje na východní Ukrajině reagovalo mezinárodní společenství zvýšeným tlakem na diplomatické řešení situace.

Po jednání německé kancléřky Angely Merkelové a francouzského prezidenta Francois Hollanda přímo s ruským prezidentem Vladimírem Putinem došlo k obnovení jednání v Minsku. V první polovině února byla sjednána druhé Minské dohody⁵⁴. Obsahem druhé Minské dohody bylo uzavření příměří k 15. únoru, stažení těžkých zbraní obou stran od bojové linie, konání komunálních voleb na území ovládaném povstalcí, přijetí zákona upravujícího zvláštní status obou regionů, vyhlášení amnestie na daném území, výměna zajatců, humanitární pomoc a obnovení výplaty všech sociálních dávek, stažení všech cizích vojsk z východu země. Ukrajina má získat kontrolu nad svou východní hranicí do konce roku 2015, převzetí kontroly mají předcházet komunální volby a dostatečná politická dohoda. Výraznější úloha je svěřena trojstranné kontaktní skupině a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), která má dohlížet na uvádění dohod v praxi a průběžně informovat trojstrannou kontaktní skupinu. Trojstranná kontaktní skupina má být rozšířena o pracovní skupiny, které budou jednat o zavádění jednotlivých ustanovení Minské dohody v život. V dohodě je také stanoveno právo na sebeurčení pro jazykové komunity, právo vytvořit místní policii za účelem zajištění pořádku, právo samospráv zvolených v komunálních volbách podílet se na jmenování státních zástupců a soudců v oblasti, právo na spolupráci regionů s Ruskem, povinnost Ukrajiny podílet se na ekonomické rekonstrukci oblasti.

Kritika sjednaného dokumentu zdůrazňuje, že dohoda neobsahuje žádné záruky pro ukrajinskou stranu⁵⁵. Převzetí východní hranice a její kontrola ukrajinskou pohraniční stráží je podmíněno další politickou dohodou a komunálními volbami. Do té doby, a pokud nedojde k naplnění podmínek, bude východní hranice i nadále pod kontrolou povstalců. Zároveň se ale v dokumentu o

⁵⁴ Text Minské dohody viz OSCE.org: Package of Measures for the Implementation of the Minsk Agreements, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵⁵ Pifer, Steven: Minsk II—will it meet a better fate than Minsk I? [brookings.edu], 12. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

povstaleckých regionech nehovoří jako lidových republikách, i nadále jsou pojímány jako integrální součást Ukrajiny, avšak se zvláštním statutem.

OBSE již oznámila, že je připravena a schopna vyslat do obou oblastí volební pozorovatele⁵⁶.

Příměří začalo podle plánu platit v noci na 15. února. Boje ale i nadále pokračovaly v oblasti Debalceva, které je strategicky umístěným městem na dopravní spojnici Doněcka s Luhanskem. Město se nachází na významné železniční a silniční spojnici dvou východoukrajinských center. Město nakonec dobyli východoukrajínští separatisté.⁵⁷

O porušování příměří v oblasti Luhansku i Doněcku informovala také Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).⁵⁸ S blížícím se koncem měsíce zvláštní monitorovací mise OBSE hlásila stahování těžkých zbraní podle sjednané Minské dohody.

V druhé polovině února také došlo k explozi na oficiální demonstraci v Charkově, která měla připomenout rok staré události na kyjevském náměstí Majdan.⁵⁹

Jednání v institucích EU

S propuknutím bojů u města Debalceve 4. února vysoká představitelka Mogheriniová uvedla, že humanitární situace na východě země se zhoršuje. Podle ní a zástupců OBSE se nepřátelené strany měly dohodnout na okamžitém klidu zbraní⁶⁰.

Na jednání Rady EU pro zahraniční věci 9. února přijali ministři zahraničí navržená omezující opatření⁶¹ vůči dalším představitelům povstaleckých regionů a jejich podporovatelům z Ruska⁶². Vysoká představitelka Mogheriniová k omezujícím opatřením uvedla, že mají vstoupit v platnost 16. února⁶³.

Ihned po sjednání Minské dohody se 12. února situací na Ukrajině zabývala Evropská rada. Podle předsedy Evropské rady Donalda Tuska je dění na východní Ukrajině a ruská agrese nejvýznamnější geopolitickou výzvou od roku 1989, která zároveň nejvíce ohrožuje evropskou

⁵⁶ OSCE.org: OSCE/ODIHR Director Link says Office is ready to observe local elections in eastern Ukraine, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵⁷ OSCE.org: Latest from OSCE Special Monitoring Mission (SMM) to Ukraine based on information received as of 18:00 (Kyiv time), 17 February 2015, [ZDE](#).

⁵⁸ OSCE.org: Spot report by the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine (SMM): Ceasefire monitoring, based on information received as of 18:00 hrs, 19 February 2015, [ZDE](#).

⁵⁹ OSCE.org: Spot report by Special Monitoring Mission to Ukraine, 22 February 2015: explosion in Kharkiv at march commemorating February 2014 pro-Maidan events, 22. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁰ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the latest development in Eastern Ukraine, 4. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶¹ Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 3367th Council meeting, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶² Aktualizovaný seznam fyzických a právnických osob, které narušují územní celistvost a svrchovanost Ukrajiny a na které se vztahují omezující opatření, viz Europa.eu: List of persons and entities under EU restrictive measures over the territorial integrity of Ukraine, 16. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶³ ESVČ: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following the Foreign Affairs Council, 9. 2. 2015, [ZDE](#).

K vlastním sankcím viz Prováděcí nařízení Rady (EU) 2015/240 ze dne 9. února 2015, kterým se provádí nařízení (EU) č. 269/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, 16. 2. 2015, [ZDE](#).

Rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/241 ze dne 9. února 2015, kterým se mění rozhodnutí 2014/145/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, 16. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

bezpečnost⁶⁴. Sjednání Minské dohody je ale náznak naděje, že se ukrajinská krize dá vyřešit politickým jednáním⁶⁵.

Po sjednání druhé Minské dohody docházelo k bojům u východoukrajinského města Debalcevo. Podle ESVČ bylo toto porušení provedeno separatisty s podporou Ruska.⁶⁶ Po jednání s generálním tajemníkem Organizace spojených národů (OSN) Pan Kim-unem vysoká představitelka Mogheriniová uvedla, že EU je připravena poskytnout finanční pomoc a administrativní a praktickou asistenci misi OBSE, která má dohlížet na implementaci Minské dohody.⁶⁷ Implementaci Minské dohody, její dodržování a dohled nad jejím dodržování Mogheriniová také zdůraznila v telefonickém rozhovoru s ruským ministrem zahraničí Sergejem Lavrovem.⁶⁸

VENEZUELA: ZATÝKÁNÍ OPOZIČNÍCH PŘEDSTAVITELŮ

Popis problematiky

V říjnu 2012 byl Hugo Chávez potřetí zvolen prezidentem Venezuely. Po jeho smrti 5. března 2013 jeho pravomoci převzal viceprezident Maduro a nové volby byly vyhlášeny na 14. dubna 2013. Ve volbách byl Madurovým protikandidátem Henrique Capriles. Maduro nakonec zvítězil se ziskem 50,8 % hlasů.⁶⁹

Podle průzkumů veřejného mínění dochází k poklesu preferencí pro vládnoucí stranu Sjedenocná socialistická strana Venezuely (*Partido Socialista Unido de Venezuela*, PSUV)⁷⁰ prezidenta Madury. Ta by mohla v letošních parlamentních volbách ztratit svoje postavení. Podle lednových průzkumů méně než čtvrtina voličů podporuje Madura. Důvodem je pokračující ekonomická krize vyvolaná rapidním poklesem světových cen ropy v červnu 2014. Podle předpovědi Mezinárodního měnového fondu klesne HDP Venezuely v letošním roce o 7 %. Venezuela má největší ložiska ropy na světě, ovšem neumí je zcela využít. Produkce ropy stále klesá a státní ropné společnosti se dostávají do dluhů. Inlace, která v loňském roce dosáhla více než 60 %, se letos může dostat až do trojciferných čísel.

Podle Madury je špatná ekonomická situace v zemi vinou hospodářské války, která je vedena odpůrci jeho režimu, kteří zadržují zboží a nedávají ho do oběhu. Dále obvinil své odpůrce, že plánují státní převrat. Oznámil, že 12. února byl terčem pokusu o atentát. Následkem toho bylo zatčení a uvěznění starosty Caracasu Antonia Ledezmy, který je vůdcem opozice. Dále Maduro prohlásil, že se američtí diplomaté v Caracasu snaží povolat vojenské důstojníky a podplácet novináře. To ovšem ministerstvo zahraničních věcí Spojených států odmítlo. Místo toho vyjádřilo znepokojení nad současnou situací a spolu s Amnesty International a Organizací amerických států vyzvalo k dialogu mezi Madurem a jeho oponenty.⁷¹

⁶⁴ Evropská rada: Remarks by President Donald Tusk ahead of the informal meeting of heads of state or government, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁵ Evropská rada: Remarks by President Donald Tusk after President Poroshenko's exchange of views with the members of the European Council, 12. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁶ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the violation of the ceasefire in Debalcevo, 18. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁷ ESVČ: Call between the HR/VP Federica Mogherini and UN Secretary General Ban Ki-moon on the situation in Ukraine, 24. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁸ ESVČ: Phone call between HRVP Federica Mogherini and Russian Foreign Minister Sergei Lavrov, 26. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁹ FA: Chavismo After Chávez, 4. 1. 2013, [ZDE](#).

⁷⁰ Strana byla založena v roce 2008 sloučením některých stran podporujících Bolívarovskou revoluci Huga Cháveze. Základními programovými body jsou přechod k socialismu, upevnění participativní demokracie a porážka imperialismu a jeho spojenců, [ZDE](#).

⁷¹ FP: Empty Shelves and Coup Plots in Venezuela, 27. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Politické opoziční strany jsou sjednoceny v koalici Kulatý stůl demokratické jednoty (*Mesa de la Unidad Democrática*, MUD), v jejímž vedení stojí Henrique Capriles a Leopoldo López. Hlavním cílem opozice je ustavení liberální demokracie a tržní ekonomiky.

Leopoldo López byl uvězněn v roce 2014. V reakci na jeho uvěznění propukly v zemi šest měsíců trvající nepokoje a demonstrace. Lopezovi příznivci stavěli barikády, které blokovaly volný pohyb osob a zboží. Během protestů zemřelo 43 osob.⁷² V druhé polovině února došlo k zatčení starosty hlavního města Caracasu Antonia Ledezmy, který opakovaně upozorňoval na zkorumpovanost současné vlády.⁷³

Jednání v institucích EU

ESVČ vydala prohlášení o situaci ve Venezuele. Podle mluvčí ESVČ je nedávné zatčení a uvěznění starosty a vůdce opozice Antonia Ledezmy alarmující, stejně jako zprávy o údajném zastrašování a týrání dalších vězňů opozičních vůdců a studentů, kteří se podíleli na loňských protestech v zemi. Je povinností venezuelských orgánů, aby zajistily, že obvinění jsou vyšetřováni okamžitě a nestranně a při plném respektování zásady presumpce nevin v řádném soudním řízení. V roce, kdy se budou konat parlamentní volby ve Venezuele, je důležité, aby svoboda projevu a základních práv byla dodržována. Dále EU vyzvala vládu, aby spolupracovala se všemi politickými stranami a s občanskou společností a aby překonala obtížnou situaci v zemi a reagovala na oprávněné obavy venezuelského lidu. V této souvislosti EU uvítala iniciativy Unie jihoamerických národů (UNASUR)⁷⁴ a regionálních partnerů na podporu vyjednávání v zemi.⁷⁵

Situací v zemi se také zabývalo plénum Evropského parlamentu dne 25. února.⁷⁶ Hlasování je naplánováno na březnové plenární zasedání.

ESVČ K SESTAVENÍ VLÁDY V MOLDAVSKU

Popis problematiky

Moldavsko je zařazeno mezi státy Východního partnerství. V loňském roce podepsala EU a Moldavsko asociační dohodu. Vstoupit v platnost by asociační dohoda měla po ratifikaci všemi státy EU.⁷⁷

Parlamentní volby představují zásadní milník v dalším směřování země. Moldavsko stále nemá vyřešenou otázku identity a moldavská společnost je výrazně rozdělena na proevropský a proruský proud. Parlamentní volby v listopadu loňského roku přinesly vítězství proevropské koalice, ačkoli nejvyššího zisku dosáhla Socialistická strana (*Partidul Socialistilor din Republica Moldova*, PSRM).⁷⁸ Proevropská koalice se ale zpočátku po volbách nedokázala shodnout na základních personálních otázkách. V první polovině února parlament nesouhlasil s pokračováním proevropské koalice pod vedením Iurie Leanca. Dne 18. února parlament vyslovil souhlas s personálním složením vlády a s vládním programem (fakticky vyslovil důvěru).⁷⁹ Premiérem se stal Ghiril Gaburici ze strany Liberální demokraté (*Partidul Liberal Democrat din Moldova*, PLDM), jejíž předsedou je Vlad Filat a která se v loňských parlamentních volbách umístila na druhém místě se ziskem 20,2 % hlasů.

⁷² Venezuelanalysis.com: Caracas Mayor Indicted in Venezuela, Will Face Trial, 24. 2. 2015, [ZDE](#).

⁷³ BBC.com: Venezuela police raid arrests Caracas mayor Antonio Ledezma, 20. 2. 2015, [ZDE](#).

⁷⁴ Unie jihoamerických národů byla založena v roce 2008 a je vytvořena podle vzoru EU, [ZDE](#).

⁷⁵ ESVČ: Declaración de la portavoz de la Alta Representante de la Unión Europea, Federica Mogherini, sobre el arresto del Alcalde de Caracas Antonio Ledezma y la situación en Venezuela, 24.2.2015, [ZDE](#).

⁷⁶ Evropský parlament: Situation in Venezuela (debate), 25. 2. 2015, [ZDE](#).

⁷⁷ Přehled států, které ratifikovaly asociační dohodu, viz Rada EU: Moldova Association Agreement, 2. 12. 2014, [ZDE](#).

⁷⁸ Přehled SZBP listopad 2014, [ZDE](#).

⁷⁹ Moldova.org: Chiril Gaburici- the new candidate for the Prime-Minister of Moldova, 17. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Pokračování proevropské vládní koalice může zablokovat řešení konfliktu v Podněstří a s tím spojenou normalizaci vztahů s Ruskem.

Jednání v institucích EU

ESVČ vydala prohlášení, ve kterém vítá novou moldavskou vládu. Před vládou stojí reformní úkoly spojené s implementací asociační dohody. Konkrétně se jedná o oblast spravedlnosti, finančního sektoru a boje proti korupci. EU podporuje územní jednotu a svrchovanost. Z tohoto hlediska je důležité vyřešení konfliktu v Podněstří.⁸⁰

Na konci února premiér Gaburici navštívil Brusel, kde s vysokou představitelkou Mogheriniovou jednal o dalším postupu při implementaci asociační dohody. Mogheriniová uvedla, že EU je připravena Moldavsku asistovat při provádění reformy v oblasti právního státu, dobrého vládnutí, transparency a finančního sektoru.⁸¹

V blízké době se očekává zasedání Rady spolupráce EU-Moldavsko. Zároveň se letos v květnu chystá summit Východního partnerství v Rize.

⁸⁰ ESVČ: Statement of HR/VP Federica Mogherini and Commissioner for ENP and Enlargement Negotiations Johannes Hahn on appointment of Prime Minister Chiril Gaburici and the formation of the government in the Republic of Moldova. 18. 2. 2015, [ZDE](#).

⁸¹ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following her meeting with the Prime Minister of Moldova, Chiril Gaburici, 26. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Strategická agenda – Unie svobody, bezpečnosti a práva – boj proti terorismu = hodnocení kroků a další postup – [5860/15](#)

Datum: 5. 2. 2015

Typ dokumentu: strategická agenda, hodnocení kroků a další postup

Obsah dokumentu: Materiál shrnuje dosavadní opatření, která byla přijata v souvislosti s útoky v Paříži. Jedná se o zdůraznění zásady svobody projevu jakožto evropské hodnoty. Zvýšená pozornost musí být věnována financování teroristických organizací. Zpravodajské služby v této oblasti mají více spolupracovat navzájem. Ostraha vnějších hranic by měla být výrazně změněna. Do centra pozornosti se dostává spolupráce mezi Europolem a Eurojustem. Mezi další opatření, které má doznat změny, patří kontrola a předcházení nedovolenému obchodu se stělnými zbraněmi. Součástí opatření je také strategie boje proti terorismu a regionální strategie EU pro region Sýrie a Iráku v souvislosti s činností Islámského státu.

Rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru EUPOL Afghanistan/1/2014 o jmenování vedoucího policejní mise Evropské unie v Afghánistánu (EUPOL Afghanistan) – [5975/15](#)

Datum: 9. 2. 2015

Typ dokumentu: Rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru

Obsah dokumentu: EU se podílí na post-konfliktní rekonstrukci Afghánistánu. Pravidelně se také EU věnuje situaci v zemi. Naposledy se tak stalo v říjnu loňského roku⁸². V letošním roce zemi čekají parlamentní volby.

V zemi působí v rámci SBOP policejní mise EUPOL Afghanistan, která se podílí na reformním úsilí afghánské vlády (reformy v oblasti právního státu a lidských práv)⁸³. V návaznosti na závěry Rady o Afghánistánu z října loňského roku přijala Rada v prosinci 2014 rozhodnutí o prodloužení policejní mise do konce roku 2016⁸⁴. Vysoká představitelka Federica Mogheriniová navrhla jmenovat novou vedoucí mise Piu Stjernvallovou. Současným rozhodnutím Politického a bezpečnostního výboru došlo k potvrzení tohoto návrhu a Pia Stjernvallová byla jmenována vedoucí mise do 31. prosince 2015.

Rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru EUPOL COPPS/1/2015 o jmenování vedoucího policejní mise Evropské unie pro Palestinská území (EUPOL COPPS) – [5976/15](#)

Datum: 9. 2. 2015

Typ dokumentu: Rozhodnutí politického a bezpečnostního výboru

Obsah dokumentu: Palestinská samospráva patří mezi prioritní oblasti spolupráce v rámci Evropské politiky sousedství. V oblasti působí dvě mise SBOP: EUBAM Rafah, která zajišťuje provoz hraničního přechodu Rafah z pásma Gazy do Egypta a policejní mise EUPOL COPPS. Mise EUPOL COPPS zajišťuje asistenci Palestinské samosprávě při provádění reform v oblasti právního státu a posilování kapacit policejních složek. V červenci 2014 došlo rozhodnutím Rady k prodloužení a změně mandátu mise EUPOL COPPS⁸⁵. Působení mise je prodlouženo do 30. června 2015, na období od 1. července 2014 až 30. června 2015 jsou vyhrazeny finanční prostředky

⁸² Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

⁸³ EUPOL-Afg.eu: About EUPOL, [ZDE](#).

⁸⁴ Rozhodnutí Rady 2014/922/SZBP ze dne 17. prosince 2014, kterým se mění a prodlužuje platnost rozhodnutí 2010/279/SZBP o policejní misi Evropské unie v Afghánistánu (EUPOL AFGHANISTAN), 17. 12. 2014, [ZDE](#).

⁸⁵ Rozhodnutí Rady 2014/447/SZBP ze dne 9. července 2014, kterým se mění rozhodnutí 2013/354/SZBP o policejní misi Evropské unie pro palestinská území (EUPOL COPPS), 9. 7. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

ve výši 9,82 milionů eur. Současným rozhodnutím se prodlužuje působení současného vedoucího mise Rodolpha Maugeta na období od 16. února do 30. června 2015.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz